

Dynamisk formuerett del V: Tredjepersonsvern

- o Professor Erik Røsæg*
- o University of Oslo*
- o erik@rosaeg.no*
- o rosaeg.no*

*Tredjepersonskonflikter i
fordringer og aksjer*

Noen typetilfeller

- *Enkle pengefordringer*
- *Enkle ikke-pengefordringer*
- *Negotiable fordringer*
- *Registrerte fordringer*
- *Aksjer*

Forskjellige typer tredjepersonskonflikter

- **B er en tvangskreditor:
Kreditorekstinksjon**
- **B er en omsetningsserverver:
Godtroerverv, legitimasjonserverv**

Aksjer

- *Aksjel. § 4-13*
- *Panteloven § 4-2a*
- *Aksjel. § 4-8*

Negotiable fordringer

- Gjeldsbrevl. §§ 14, 19 og 21
- Pantel. § 4-1
- Negotiable fordringer med pant i fast eiendom - tingl. § 22 nr. 1

Registrerte fordringer

- Verdipapirsentralloven kap. 7
- Ikke realregister, pantel. § 1-1(4)
- Hvilke som helst rettigheter?
Numerus clausus

Enkle krav på annet enn penger

- *Eksempler: Krav etter kjøpsavtale, transportavtale, remburs*
- *Notifikasjon*
- *Ikke hjemmel for pantsettelse*
- *Forholdet til håndpantregelen*

Enkle pengekrav

- Gjeldsbrevl. kap 3
- Pantel. §§ 4-4 fg
- Sikringscesjon, pantel. § 4-9, jfr. lov om finansiell sikkerhetsstillelse § 3
- Enkle pengekrav med pant i fast eiendom - tingl. § 22 nr. 1
 - Papirtinglysing - elektronisk tinglysing
 - Pengekravet - panteretten

Enkle pengekrav -kontantstrøm

- Gjeldsbrevl. kap 3
- Sikringscesjon
- Factoring, pantel. § 4-10
- Pant i fremtidige krav?
HR-2020-837-A Bergen Bunkers

Forholdet mellom kreditor og debitor cessus

- Ikke det samme som spørsmålet om H, S eller B
- Liten hjelp i å ek스팅vere en rett om man har kjøpt katta i sekken
- Objektiv tolkning, jfr. tingl § 20
- Ekstinksjon av debtors innsigelser?

Katta i sekken

	Hvem kan gjøre retten gjeldende?	Ikke-rettigheter (typisk faktiske forhold)	Hva er innholdet i den retten som kan gjøres gjeldende?
Enkle krav	Gjeldsbrevl. § 29	Er debitor insolvent?	Gjeldsbrevl. § 27
Negotiable dokumenter	Gjeldsbrevl. §§ 14 og 21	Er debitor insolvent?	Gjeldsbrevl. §§ 15 og 17

Endring av kravs karakter

Er B beskyttet mot at debitor cessus utsteder et negotiabelt gjeldsbrev for et enkelt krav?

Prioritet og opplåning

Opplåning, opptrinn og ledig prioritet

- **Rettsvern og prioritet**
 - **Samme synsmåter?**
 - **Navn på resultatet?**
- **Opptrinnsrett og opplåningsrett**
- **Sikkerhet innen rammen for rettsvernet eller for ytt kreditt?**
- **Sikringsobligasjoner, skadesløsbrev og pantedokumenter**

Unntak 1: Dekningsprinsippet

- **Prioritet avgjørende ved tvangssalg, jfr. tvfl. § 11-36**
- **Etterstående prioritet kan ikke en gang initiere tvangssalg til skade for foranstående, tvfl. § 11-20**
- **Unntaket: Etterstående ikke-pengeheftelser kan overleve på tross av prioriteten, tvfl. § 11-21**

Unntak 2: Etterstående kreditobeslag

- Beslaglegge beste ledige (siste)prioritet
- Unntaket: Utlegg kan blokkere foranståendes opplåning, jfr. luftfartsl. § 3-30
- Beslaglegge ledig (mellom)prioritet?
 - Deknl. § 2-2
 - Hensynet til foranstående
 - Hensynet til etterstående

Unntak 3: Lojalitetskravet

- Gjelder opplåning ift etterstående frivillige rettsstiftelser
- Rt-1994-775 Yousuf
- Betydningen av
Rt-2000-1043 Vallerudtoppen II
- Foranstående er først i tid
 - Hvordan kan det gå til? Betydningen av rammeavtaler
- Foranstående er sist i tid

Fellesspørsmål

- *Er opplåningsreglene preseptoriske?*
- *Spiller dokumentasjonens form noen rolle?*

*Kreditorbeslag:
Repetisjon og sammenheng*

Det grunnleggende skillet

- «stiftet ved avtale» = «frivillig stiftet rett» i tingl. § 23
HR-2017-33-A Forusstranda avsn. 23 fg.
- *Hvorfor skille?*
- *Bør tvangskreditorer aldri kunne stole på debitors legitimasjon?*
HR-2021-1773-A Bank Norwegian II avsn. 72
- *Fra frivillig til tvungen rettsstiftelse*
tvfl. § 7-16
- *Tvilstilfeller*

Behovet for klare regler

- *Prosessøkonomi er bra*
- *Større behov for klare regler her enn f.eks. ved god tro?*
- *Kostnadene ved klare regler. Hull i grunnboken.*
- *Menneskerettigheter, EMK P 1-1*
 - *Kjernen av reglene uproblematisk*
 - *Inkonsekvente regler*
 - *Bevislig rettmessige disposisjoner*
 - *Er det lenger behov for slike regler?*

Tvangskreditorer som første erverver

- *Hvor er vi i skjemaet?*
- *Utgangspunktet: Kkl. §§ 100 og 79*
- *Ekstinksjonsregler basert på fysisk legitimasjon, f.eks. godtrol. § 1*
- *Gbl. § 29*
- *Tingl. § 23*
 - *Betydningen av automatisk tinglysing*
 - *Sml. sinnssykes stilling etter tingl. § 27*

		<i>Første erverver</i> → <i>Andre erverver</i>	H	S						
			"Rette eier" (hjemmels- mann)	Omsetningserververe				Kreditorer		
				Uten vederlag		Med vederlag		Utlegg	Konkurs	
				Gave	Hevd	Kjøp	Kontraktspant			
B	Omsetningserververe	Uten vederlag	Gave						1	
			Hevd						2	
	Med vederlag	Kjøp						3		
		Kontraktspant						4		
Kreditorer	Utlegg							5		
	Konkurs							6		
			<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	

Dette og flere skjemaer på ressursiden

Lov om finansiell sikkerhetsstillelse

- o Lov nr. 17/2004*
- o Letter internasjonal omsetning av fordringer sikret ved fordringspant*
- o § 5 (1) modifierer kkl. § 100 og relevante rettsvernregler*
- o [§ 5 (2) modifierer dekl. § 5-7]*

Retsvern ift. tvangskreditorer, men ikke ift. godtroerververe

- Løsøreregisteret gir notoritet, men ikke legitimasjon
- Ikke problematisk ift. grunnboka etc.
- Løsøre
 - Pantel. § 1-2(4)
 - Pantel. §§ 3-8(2), 3-17(3) og 5-5
- Factoring, pantel § 4-10
- Utlegg i fordringer, pantel § 5-7(6)

«Husmorsameie» vs. tvangskreditorer og godtroerverv

- Utinglyst sameieandel tilhørende samboer
- Rettspolitisk sterkt
- Ekteskapsl. § 31(3), jfr. tingl. § 21(2)
- Godtroende erverver, tingl. §§ 20 og 27
- Kreditorkestinksjon
 - Tvfl. § 7-13(3)
 - HB- eller SB-konflikt?
 - LB-2011-177497 Statoil

			Første erverver→ Andre erverver ↓	H	S							
				"Rette eier" (hjemmelsmann)	Omsetningserververe					Kreditorer		
					Uten vederlag		Med vederlag			Utlegg	Konkurs	
					Gave	Arv	Kjøp	Kontraktspant	Husmor-sameie			
B	Omsetningserververe	Uten vederlag	Gave								1	
			Hevd									2
		Med vederlag	Kjøp									3
			Kontraktspant									4
Kreditorer			Utlegg								5	
			Konkurs									6
				a	b	c	d	e	f	g	h	

Rettsvernhevd vs. tvangskreditorer og godtroerverv

- Hva er rettsvernhevd?
- HR-2021-1773-A Bank Norwegian II
- Forholdet til HR-2017-33-A Forusstranda
- Står seg mot godtroerverv?
 - Notoritets hensynet over tid
 - Legitimasjons hensynet over tid
 - Kompleksitet